

Лексикологія (від грецьких *lexikos* - пов'язаний зі словом і *logos* - учення) – розділ мовознавства, який вивчає лексику, тобто словниковий склад мови й слово як його основну одиницю.

Слово як одиниця мови

Слово - це основна, базова одиниця мови, яка служить для називання предметів, дій, процесів.

У словах реалізуються наші думки й почуття.

Лексичне значення - це реальний зміст слова, те, що слово називає .

ГРУПИ СЛІВ У ЛЕКСИЦІ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

За кількістю
значень

- Однозначні
- Багатозначні

- Суфікс, Київ, Буг
- Поле, гострий,
золотий

За
характером
значень

- з прямим
значенням
- з переносним

- Кутні зуби
- Добре серце, гострий
погляд

Власне українська лексика

**Ці слова виникли на українському мовному
ґрунті:**

*вареники, сніданок, гай, мрія, очолити, людина,
сунця.*

Фонетичні та граматичні ознаки

- Чергування [о], [е] з [і]:** село – *сільський*.
- Заміна [е] на [о] після шиплячих та [й]:**
женити – жонатий.
- Наявність суфіксів:** **-ник, -івник, -ець, -анн, -ач, -яль, -ив, -ар, -есеньк, -ощ:** *ворожнеча, плаксій, викладач.*
- Наявність префіксів:** **су-, перед-, по-, прі-:**
передчасно, подвір'я, прірва, посадити.

Успадковані слова

1. **Спільноіндоєвропейські слова** складають важливий шар української мови. Це назви предметів і явищ, тварин, рослин, чисел, дій, продуктів, родинних зв'язків: *озero, око, босий, брат, сто, тато, батько, вівця.*
2. **Спільнослов'янська лексика** – слова, наявні в усіх слов'янських мовах: *душа, кінь, правда, вікно, чоловік, жінка, голуб, Купала, вітер.*
3. **Старослов'янізми** - урочиста, церковна лексика: *сotворити, велелюдний, чоло, уста, гординя.*

Запозичення з неслов'янських мов

Тюркізми- назви предметів побуту, продуктів:
тютюн, судак

Грецизми- релігійні поняття, терміни:
динаміка, ікона, апостол

Латинізми- термінологія:
вектор, директор, суфікс, рецепт

З англійської мови- назви професій, технологічних новацій: спонсор, тренер

З італійської мови- музичні терміни, слова зі сфери кулінарії:
піаніно, піца, спагеті

З німецької мови- назви предметів, явищ: ґрунт, шахта

Предмети
Явища природи
Назви місяців
Назви частин тіла
Назви членів сім'ї
Назви тварин, рослин
Риси характеру людини

**Власне українські слова
становлять 90%**